

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Svmmma Totivs Theologiae S. Thomae Aqvinatis, Doctoris Angelici Ordinis Prædicatorum

Secvndæ Secvndæ Partis Volumen Tertium

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Romae, 1619

Vtrum præsumptio sit peccatum? 1

urn:nbn:de:hbz:466:1-38803

obtineat, neque multum tristatur si illud amittat. Et ideo quia magnanimus non aestimat exteriora bona, scilicet bona forruze, quasi aliqua magna: inde est, quod nec de eis multum extollitur si adsint, neque in eorum amissione multum deijcitur.

QVÆST. CXXX.

De presumptione, in duos articulos diuisa.

Deinde considerandum est de vitijs oppositis magnanimitati. Et primo de illis, quæ opponuntur sibi per excessum; quæ sunt tria, scilicet præsumptio, ambitio, & inanis gloria. Secundo, de pusillanimitate, quæ opponitur ei per modum defectus.

¶ Et circa primum queruntur duo.

- ¶ Primo, utrum præsumptio sit peccatum?
- ¶ Secundo, utrum opponatur magnanimitati per excessum?

ARTIC. I.

Utrum præsumptio sit peccatum?

Ad primum sic proceditur. Videtur, quod præsumptio non sit peccatum. Dicit enim Apostolus ad Philip. 3. Quæ retro sunt obliuiscens, ad interiora me extendo. Sed hoc videtur ad præsumptionem pertinere, quod aliquis tendat in ea quæ sunt supra seipsum. Ergo præsumptio non est peccatum.

¶ 2 Præterea, Philosophus dicit in 10. * Ethic. quod oportet non secundum suadentes humana sapere hominem entem, neque mortalia mortalem; sed in quantum contingit immortalem facere. Et in primo Metaph. dicit quod homo debet subtrahere ad diuina, in quantum potest. Sed diuina & immortalia maximè videntur esse supra hominem. Cum ergo de ratione præsumptionis sit, quod aliquis tendat in ea quæ sunt supra seipsum, videtur quod præsumptio non sit peccatum, sed magis sit aliquid laudabile.

¶ 3 Præterea, Apostolus dicit 2. Cor. 3. Non sumus sufficientes aliquid cogitare à nobis quasi ex nobis. Si ergo præsumptio, secundum quam aliquis nititur in ea ad quæ non sufficit, sit peccatum: videtur quod homo nec

651

sup. q. 21.

a 2 ad 1

q. 70.

art. 3. ad

2.

ca. 7. non

pro. ut à

fn. 10. 5.

tc. 2. decli

nado ad

fn. id in

nuit; 10. 3

nec cogitare aliquid bonum licitè possit: quod est inconueniens. Non ergo præsumptio est peccatum.

gloss. inserit ibidem.

SED contra est, quod dicitur Ecles. 37. O præsumptio nequissima: unde creata es? Vbi respondet glossa*, De mala scilicet voluntate creaturæ. Sed omne quod procedit ex radice malæ voluntatis, est peccatum. Ergo præsumptio est peccatum.

RESPONDEO dicendum, quod cum ea que sunt secundum naturam, sint ordinata ratione diuina, quam humana ratio debet imitari, quicquid secundum rationem humanam fit, quod est contra ordinem communiter in naturalibus rebus inuentum, est vitiosum, & peccatum. Hoc autem communiter in omnibus rebus naturalibus inuenitur, quod qualibet actio commensuratur virtuti agentis. Nec aliquid agens naturale nititur ad agendum id quod excedit suam facultatem. Et ideo vitiosum est, & peccatum, quasi contra ordinem naturalem existens, quod aliquis assumat ad agendum ea, que præferuntur suæ virtuti: quod pertinet ad rationem præsumptionis, sicut & ipsum nomen manifestat. Vnde manifestum est, quod præsumptio est peccatum.

Ad primum ergo dicendum, quod nihil prohibet aliquid esse supra potentiam actiuam alicuius rei naturalis, quod non est supra potentiam passiuam eiusdem. Inest enim aeri potentia passiuæ, per quam potest transmutari in hoc quod habeat actionem, & motum ignis, que excedunt potentiam actiuam aeris. Sic etiam vitiosum esset & præsumptuosum, quod aliquis in statu imperfectæ virtutis existens, attentaret statim assequi ea que sunt perfectæ virtutis. Sed si quis ad hoc tendat, vt proficiat in virtutem perfectam, hoc non est præsumptuosum nec vitiosum. Et hoc modo Apostolus in anteriora se extendebat, scilicet per continuum profectum.

Ad secundum dicendum, quod diuina, & immortalia, secundum ordinem naturæ sunt supra hominem. Homini tamen inest quædam potentia naturalis, scilicet

cec

cet intellectus, per quam potest coniungi immortalibus, & diuinis. Et secundum hoc Philosophus* dicit quod oportet hominem se trahere ad immortalia, & diuina: non quidem ut ea operetur quae decet Deum facere, sed ut ei uniat per intellectum, & voluntatem.

loco citato in argum.

Ad tertium dicendum, quod sicut Philosophus* dicit in tertio Ethicorum, Quae per alios possumus, aequaliter per nos possumus. Et ideo quia cogitare & facere bonum possumus cum auxilio diuino, non totaliter hoc excedit nostram facultatem. Et ideo non est presumptuosum si aliquis ad aliquod opus virtuosum agendum intendat. Effet autem presumptuosum, si ad hoc aliquis tenderet absque fiducia diuini auxilij.

c. 3. a medio, 10. 5.

ARTIC. II.

Virum presumptio opponatur magnanimitati per excessum?

Ad secundum sic proceditur. Videtur, quod presumptio non opponatur magnanimitati per excessum. Presumptio enim ponitur species peccati in Spiritum sanctum, ut supra* habitum est. Sed peccatum in Spiritum sanctum non opponitur magnanimitati, sed magis charitati. Ergo etiam neque presumptio opponitur magnanimitati.

652
infr. qu.
133. a. 1.
corol. &
Mal. 9. 8.
a. 3. ad 1
q. 14. a.
& q. 21.
a. 1.

¶ 2 Præterea, Ad magnanimitatem pertinet quod aliquis se magnis dignificet. Sed aliquis dicitur presumptuosus, etiam si se paruis dignificet, dummodo hoc excedat propriam facultatem. Non ergo directè presumptio opponitur magnanimitati.

¶ 3 Præterea, Magnanimus exteriora bona reputat quasi parua. Sed secundum Philosophum in quarto* Ethicorum, presumptuosi propter exteriorem fortunam sunt despectores, & iniuriatores aliorum, quasi magnum aliquid aestimantes exteriora bona. Ergo presumptio non opponitur magnanimitati per excessum, sed solum per defectum.

c. 2. circa med. 10. 4
li. 2. c. 7.
& li. 4. 5.
3. ad fin.
10. 5.

SED contra est, quod Philos. dicit in* secundo & quar-